

Arkivsak:

Arkivkode:

Saksbeh: Sigrun Øyre Gundersen

Saksgang:

Ungdomsrådet

Oppvekst-, miljø og kulturkomiteen

Møtedato

07.10.2013

15.10.2013

HØRING OM LOVFESTING AV MEDVIRKNING FOR UNGDOM – MED BEHANDLING I UNGDOMSRÅDET

**Grunnet høringsfrist 20. oktober ble følgende vedtak fattet i Bydelsutvalgets møte
19.09.2013: Bydelsutvalget gir OMK fullmakt til å avgi høringsuttalelse på vegne av BU.**

Bakgrunn

Regjeringen mener at det er viktig at forskjellige aldersgrupper er representert i kommunale råd og utvalg. Både eldre og personer med nedsatt funksjonsevne har i dag lovfestede medvirkningsordninger. Ungdom bør ha det samme. Regjeringen ønsker derfor å lovfeste en medvirkningsordning for ungdom i alle kommuner og fylkeskommuner. Etter regjeringens oppfatning vil en formalisering av ungdommens rett til å si sin mening og bli hørt, gi et viktig signal til alle landets kommuner og fylkeskommuner om at ungdom skal ha reell innflytelse i politiske prosesser som angår deres hverdag der de bor.

Medvirkningsordninger for ungdom vil være en god skole i demokrati og gi ungdommen mulighet og troen på at det nytter å delta i politiske prosesser. Det sender et feil signal til ungdommen at eldre, som både har stemmerett og er valgbare til kommunestyrer og fylkesting, har rett til å bli hørt, mens unge uten stemmerett ikke skal gis den samme retten til en formalisert medvirkning.

Norsk institutt for by – og regionsforskning (NIBR) har kartlagt politisk og administrativ organisering av kommunal virksomhet. De fant at ni av ti kommuner har etablert en representasjonsordning for unge. Dette viser at det finnes stor vilje til å inkludere unge mennesker i lokale beslutningsprosesser. Det er stor variasjon i hvordan kommunene legger opp sitt arbeid med barn og unges deltakelse og innflytelse og ulike lokale varianter har vist seg svært levedyktige.

Mulige løsninger for et nytt regelverk kan for eksempel være:

Alternativ a:

En egen generell bestemmelse i lov 25. september 1992 nr. 107 Om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) om særlige medvirkningsorganer, men som pålegger kommunene å ha slike ordninger for unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Detaljerte regler som er tilpasset de enkelte ordningene kan fastsettes i forskrift.

Alternativ b:

En egen felles særlov om særlige medvirkningsordninger i kommuner og fylkeskommuner,

der alle ordningene lovfestes.

Begge alternativene legger opp til at Kommunal- og regionaldepartementet overtar forvaltningsansvaret for dette regelverket. Det er naturlig da ordningene kan sees på som en del av kommunenes organisering for bedre samhandling med særlige brukergrupper.

Når det gjelder den nærmere utforming av et regelverk for medvirkningsordning for ungdom, vil vi løfte frem noen problemstillinger det er viktig å tenke over:

- Hvis ungdomsrådene og lignende organer skal få beslutningsmyndighet, forslags- og/eller innstillingsrett, blir spørsmålet om de da er et medvirkningsorgan eller snarere et kommunalt organ. Og det neste spørsmål blir da om ungdom, som ikke er direktevalgt i ordinære valg, får like sterke rettigheter som ordinært valgte representanter.
- Medvirkningsordningene for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne skal ha seg forelagt saker som er av særlig interesse for disse gruppene. Spørsmålet er om vi skal ha en tilsvarende avgrensning av ungdomsrådene, eller om ungdomsrådene og lignende organer skal stå fritt til å få seg forelagt og å uttale seg om alle saker i kommunen.
- Eldreråd og rådet for personer med nedsatt funksjonsevne har krav på å få de aktuelle sakene forelagt seg i god tid før de skal behandles i et politisk organ. Ut over dette er de kun rådgivende organ som ikke kan få delegert formell myndighet eller forslagsrett for folkevalgte organ. Medlemmer av disse rådene kan bare få møte- og talerett i politiske organ, adskilt fra ordskifte i organet.

Aktuelle spørsmål er:

- Skal et medvirkningsorgan for ungdom få en sterkere posisjon og status i den kommunale saksgang og organisasjon enn det gjeldende medvirkningsorganet i dag har?
- Skal lovfestingen av en medvirkningsordning for ungdom legge opp til at disse tillegges formell beslutningsmyndighet?
- Skal det legges opp til at medvirkningsorgan for ungdom får forslags- og innstillingsrett, og i tilfelle overfor hvilke organer?

En lovregulering av ungdomsmedvirkning reiser også noen særegne spørsmål:

Utvelgelseskriterier

Det fremgår av NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning at utvelgelseskriteriene til ungdomsrådene er utydelige og varierer fra sted til sted. Ofte kan det være ressurssterk ungdom som trekkes inn, de som ellers er godt synlige i lokalsamfunnet og sitter i lederposisjoner i elevråd og lignende. Utvalget anbefaler at skolen, frivillige organisasjoner og fritidsklubber velger et visst antall medlemmer hver. I tillegg til at ungdomsrepresentanter også bør rekrutteres gjennom et tilfeldig utvalg blant ungdom som ikke er organisert i noen organisasjon etc. Spørsmålet blir om utvelgelse av ungdomsrepresentanter bør skje på en annen måte enn valg av personer til de andre lovpålagte rådene. Valgene til disse rådene er ikke basert på et tilfeldig utvalg av målbefolkningen.

Valgordning

En valgordning til ungdomsrådene eller lignende medvirkningsorgan bør sikre representasjon fra ungdom både i ungdomsskolealder og eldre ungdommer. Det er videre ønskelig med en viss kontinuitet blant medlemmene i en medvirkningsordning for ungdom.

En valgperiode på fire år som gjelder for eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne, vil være for lang tid når det gjelder ungdom. Mange ungdomsråd praktiserer i dag en ordning der medlemmene velges for to år, og hvor halvparten av medlemmene stiller til valg hvert år.

Når det gjelder alder på dem som skal representere ungdommen, er det et spørsmål om det skal være en nedre og en øvre grense. I NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring, argumenterer Lokaldemokratikommisjonen for at det bør være en øvre aldersgrense på 18 år for medlemmer av ungdomsrådene. I NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning mener utvalget at ungdom bør kunne velges til ungdomsråd fra de begynner i ungdomsskolen til de fyller 18 år. De mener at det ikke er behov for særordninger for ungdom over 18 år, som da vil ha mulighet til å delta på andre arenaer.

Bydelsdirektørens forslag til høringsuttalelse:

Bydel Grünerløkka har organisert sin ungdomsmedvirkning gjennom et valgt ungdomsråd. I tillegg til dette er det i alle bydelens fritidsvirksomheter lagt til rette for medvirkning gjennom husstyrer ol. der brukeren av tilbudene har stor innflytelse på utforming og innhold.

Bydel Grünerløkka er av den oppfatning at det er svært viktig at bydelens ungdommer blir hørt og har innflytelse på de spørsmål og områder som berører deres liv. Ungdomsrådet i bydelen er satt sammen av representanter fra bydelens skoler, fritidsklubber og frivillige lag for å sikre at ulike grupperinger og interesser er representert i rådet.

Bydel Grünerløkka mener det er svært viktig at en lovfesting på dette området ikke kommer i veien for lokalt tilpassede løsninger. Kommuner og bydeler har ulike utfordringer og arbeidsformer som også må gjenspeile en lokal medvirkningsordning for ungdom.

Bydelen slutter seg til vurderingen om at de grunnleggende reglene for organisering av medvirkningsordninger bør være like, med rom for tilpasning til de ulike gruppene. Det må gis rom for etablering av løsninger på ungdommers premisser. Bydelens erfaring med ungdomsråd viser at det er svært sjelden at ungdommer setter temaer og problemstillinger på dagsorden overfor beslutningsorganene. Dette kan skyldes måten utvalget er organisert på eller måten bydelen inviterer Ungdomsrådet til å delta. Bydelen er av den oppfatning at ungdommer selv i stor grad må høres når det gjelder hvordan de skal ha innflytelse. Dette kan innebære at medvirkningen må inneholde ulike elementer i tillegg til et formelt ungdomsråd. Dette kan være knyttet til den enkelte skole, eller fritidsvirksomhet eller i form av workshops og samlinger i tilknytning til særlige utfordringer i lokalmiljøet. Videre krever det at lokale politikere er lydhøre over for ungdommenes stemme og aktivt inviterer ungdommer til å delta i prosesser som angår dem.

Bydel Grünerløkka er av den oppfatning at et medvirkningsorgan for ungdom ikke skal innebære tale og forslagsrett i saker som behandles i formelle organer. Slike forslag kan eventuelt fremmes via medlemmer i bydelsutvalget e.l. dersom dette er ønskelig. Enkelt ungdommer, grupper av ungdommer og ungdomsrådet står i dag fritt til å fremme sine saker i åpen halvtime i forkant av alle politiske møter.

Medvirkningsorganet bør være et rådgivende organ på linje med andre sammenlignbare råd som eldreråd og råd for funksjonshemmede. Bydelen mener at dette ikke reduserer muligheten for medvirkning og innflytelse. Bydelens erfaring er at Bydelsutvalget og underliggende utvalget er svært lydhøre overfor ungdommers innspill og forslag i den grad de artikuleres og fremmes. En slik bevissthet i de formelle organene er en forutsetning for all medvirkning.

Når det gjelder sammensetning av ungdomsrådet bør det sikres en breddes mulig sammensetning. Det er ikke uvanlig at ungdommer som stiller til valg i slike utvalg i utgangspunktet er engasjert og ikke nødvendigvis speiler gjennomsnittet av bydelens eller kommunens ungdommer. Når det gjelder ungdomsråd bør det legges til rette for at

ungdommer med ulike interesser og forutsetninger er representert. Dette vil gi ungdomsrådet en sterkere stemme og muligheter for å fremme saker som ivaretar ulike interesser blant ungdom. En bred sammensetning kan sikres gjennom en styring av representasjon fra ulike instanser: skole, fritidsklubber, lag- og foreninger etc. I tillegg bør det sikres at ulike aldersgrupper er representert og at det er en likes mulig kjønnsfordeling. Ideelt sett vil dette sikre at flest mulig interesser blant ungdom blir representert i utvalget.

Ungdommer lever i nuet og vil ikke kunne se for seg en forpliktelse i et slikt utvalg over lang tid. Et forslag om valg for to år av gangen vil være fornuftig. Dette vil ungdommer kunne forplikte seg til og samtidig er man sikret utskiftninger i utvalget som gir nye impulser og rom for at nye ungdommer kan engasjere seg. Ungdommene som er representert i utvalget bør bo i den aktuelle kommunen eller bydelen.

Til slutt vil bydelen fremheve viktigheten av oppfølgingsansvaret av utvalget. Ungdommer trenger oppfølging av voksne som evner å motivere og inspirerer ungdommene til delta og engasjere seg. De må se og forstå at deres stemme kan høres og representere en forskjell og dette krever gode råd og god veiledning.

Behandling i Ungdomsrådet:

Vi støtter bydelsdirektørens forslag til høringsuttalelse, med følgende innsigelser:

- Rådet er uenig i påstanden om at dagsordenproblematikk ikke tas opp.
- Vi har utfordringer med å organisere og engasjere De yngste og De eldste av ungdom.
- Forslaget om et todelt råd er nødvendig for å ta høyde for barn og ungdomsinteresser.
- Vi ser på en 2 års periode av ungdomsrådsutvalgte som en utfordring, men det er ønskelig at representanter sitter i rådet over en tidsperiode på 2 år.
- Større spenn i alder og kjønn er nødvendig for ungdomsrådet.
- Rådet takker «ja» til oppfølging, rådgivning og liknende av en profesjonell. Dette mellomleddet må ha god nok tid til å planlegge, organisere og veilede rådet til å engasjere i saker som De selv er opptatte av, og senere fremme disse for politikerne.
- Rådet er enige om at BBU deltagende er boende i bydelen, men Vi ønsker å være mer åpne for barn og ungdom som bor nærliggende bydeler. Det er da viktig, at De representerer en aktivitet i bydelen.
- Hus-styremøter fungerer hvor blant annet «X-Ray» er et godt eksempel.

Behandling i OMK:

Vedtak: